

ΘΕΜΑ 7^ο

ΚΕΙΜΕΝΟ (Περί του στεφάνου 206)

Εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς ἐγὼ προήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν, οὐκ ἔσθ' ὅστις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. νῦν δ' ἐγὼ μὲν ὑμετέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δείκνυμι ὅτι καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχεν τὸ φρόνημ' ἡ πόλις, τῆς μέντοι διακονίας τῆς ἐφ' ἐκάστοις τῶν πεπραγμένων καὶ ἐμαντῷ μετεῖναι φημι· οὗτος δὲ τῶν ὅλων κατηγορῶν καὶ κελεύων ὑμᾶς ἐμοὶ
 5 πικρῶς ἔχειν ὡς φόβων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ πόλει, τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἔμ' ἀποστερηῆσαι γλίχεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν χρόνον ἐγκώμι' ὑμῶν ἀφαιρεῖται. εἰ γὰρ ὡς οὐ τὰ βέλτιστ' ἐμοῦ πολιτευσαμένου τουδὶ καταψηφιεῖσθε, ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῇ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνη τὰ συμβάντα παθεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς ἀπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι, μὰ τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων,
 10 καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασιν κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας, οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς ἔθαπεν, Αἰσχίνη, οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν οὐδὲ τοὺς κρατήσαντας μόνους. δικαίως· ὁ μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον ἅπασι πέπρακται· τῇ τύχῃ δ', ἣν ὁ δαίμων ἔνειμεν ἐκάστοις, ταύτῃ κέχρηται.

ΣΧΟΛΙΑ

1. Εἰ μὲν...ἐπεχείρουν λέγειν,...οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι: ἓνας ευθύς υποθετικός λόγος του ἀντίθετου του πραγματικού, ὅπου ὁμως στην ἀπόδοση δεν ὑπάρχει δυνητικὴ οριστικὴ ιστορικοῦ χρόνου, ἀλλὰ δυνητικὴ ευκτική. Αυτό συμβαίνει, για να εμφανιστεῖ ἡ μεν ὑπόθεση ὡς κάτι το ἀντίθετό του πραγματικού, ἐνῶ ἡ ἀπόδοση ὡς κάτι το πιθανόν ἢ καὶ ἀβέβαιο, Ἰσοκρ. Παναθ. 145 'εἰ μὲν γὰρ μόνος ἐπίστευον τοῖς τε λεγομένοις..., εἰκότως ἂν ἐπιτιμῶμην = *αν ἤμουν ἐγὼ ὁ μόνος που θα πίστευε αὐτὰ που λέγονται..., εὐλόγα ὑπάρχει ἐνδεχόμενο να επικρινώμουν*' (Kuhn. 1177, b· Goodwing M.T. 504). **ὡς ἐγὼ προήγαγον:** ἐιδικὴ πρόταση ὡς ἐπεξηγήση στο προηγούμενο 'τοῦτο'. **ἄξια:** τὸ ἀναρθρο ἐπίθετο δεν μπορεῖ να λειτουργήσῃ ὡς οὐσιαστικό καὶ να μπεῖ στην θέση ἀντικειμένου, ὅπως ἐδῶ. Ὅταν ὁμως τὸ ἀναρθρο ἐπίθετο βρίσκεται σε υποτιθέμενη θέση Ἐπιθετικού Προσδιορισμοῦ, τότε καλύπτει καταχρηστικῶς καὶ τὴν θέση του ἀντικειμένου, 'ἄξια φρονεῖν = *ἀξίας φρονήσεις φρονεῖν* = ἄξια'. **οὐκ ἔσθ' ὅστις οὐκ:** 'ἅπαντες'. Ὅλη ἡ ἐκφραση ἀποτελεῖ ὑποκείμενο στο ρῆμα ἂν ἐπιτιμήσοιε.

2. ὑμετέρας: κατηγορούμενο στο προαιρέσεις.

3. τῆς μέντοι διακονίας: με τὸ 'μετεῖναι'. **τῆς ἐφ' ἐκάστοις τῶν πεπραγμένων:** παράθεση στο 'τῆς διακονίας'.

4. τῶν πεπραγμένων: γενικὴ διαιρετικὴ στο 'ἐφ' ἐκάστης'. **ἐμαντῷ:** με τὸ 'μετεῖναι'. **μετεῖναι φημι:** 'μέτεστι μοι τινός = *παίρνω μέρος σε κάτι, μετέχω σε κάτι*'. Ἡ γενικὴ δηλώνει τόπο, καὶ ἡ δοτικὴ εἶναι προσωπικὴ. **οὗτος δὲ:** ὁ Αἰσχίνης, που ἦταν ὁ βασικός κατήγορος τῆς πολιτικῆς του Δημοσθένη. **τῶν ὅλων κατηγορῶν:** 'με το να κατηγορεῖ τα πάντα', ἢ μετ. τροπικῇ. **καὶ κελεύων:** ὅπως καὶ ἡ προηγούμενη. **ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν:** 'πικρῶς ἔχω τινί = *δυσχεστεύω με κάποιον ἢ με κάτι*'.

5. ὡς...αἰτίῳ: <ὄντι μοι> 'διότι κατὰ τὴν γνώμη τους εὐθύνομαι', αιτιολογικὴ μετ. με ὑποκειμενικὴ σημασία λόγω του 'ὥς'. **φόβων καὶ κινδύνων:** γενικὲς τῆς αἰτίας με τὸ 'αἰτίῳ'. **τῆς μὲν...τιμῆς:** ἐννοεῖ τὴν ἀπονομὴ τιμητικοῦ στεφάνου στον Δημοσθένη.

6. τὰ...ἐγκώμι' ὑμῶν ἀφαιρεῖται: 'αφαιρεῖ ἀπὸ ἐσᾶς κάθε τιμῇ'. **εἰ γὰρ... τουδὶ καταψηφιεῖσθε:** ευθύς υποθετικός λόγος με ἀπόδοση το 'δόξετε', που ἐκφράζει μιὰ 'πραγματικὴ' ὑπόθεση. 'τουδὶ = *Κτησιφῶντος*',

ο οποίος εισηγήθηκε την απονομή τιμητικού στεφάνου στον Δημοσθένη. Το πνεύμα του λόγου του είναι πως *‘αν καταψηφίσετε την πρόταση του Κτησιφώντος, σύμφωνα με την οποίαν εγώ πρέπει να πάρω τιμητικό στέφανο, τότε θα δώσετε την εντύπωση ότι έχετε διαπράξει σφάλμα μεγάλο’*. **ὥς οὐ ἔμοῦ πολίτευσαμένου:** *‘επειδή κατά την γνώμη σας εγώ δεν άσκησα την πιο σωστή πολιτική’*, **μτχ. υποκειμενικής αιτιολογίας λόγω του ‘ὥς’**.

7. οὐ...παθεῖν τὰ συμβάντα: ίδιο συντακτικά με το ‘ἡμαρτηκέναι’, αλλά είναι ασύνδετο μαζί του. **τῇ τῆς τύχης άγνωμοσύνη:** το νόημα του λόγου του: *‘αν τελικά καταψηφίσετε την πρόταση περί τιμητικού στεφάνου σε μένα, εκτός του ότι θα δώσετε την εντύπωση ότι σφάλλεται, θα δώσετε επίσης την εντύπωση πως ό,τι κακό παθαίνετε, το υφίστασθε όχι από κάποια ιδιοτροπία (τῇ άγνωμοσύνη) της τύχης, αλλά από δικές σας εσφλαμένες αποφάσεις’*.

8. οὐκ ἔστιν ὅπως: *‘οὐδαμῶς = είναι αδύνατον να..’*.

9. άράμενοι: χρονική μτχ. *‘όταν αναλάβατε ένα πολεμικό κίνδυνο υπερασπιζόμενοι την ελευθερία όλων των Ελλήνων’*. **μὰ τοὺς ...προκινδυνεύσαντας:** *‘και ορκίζομαι στο όνομα εκείνων που ανέλαβαν στο παρελθόν αυτόν την πολεμική επιχείρηση’*.

Το βεβαιωτικό μόριο ‘μὰ’ συντασσόμενο με αιτιατική προσώπου ή πράγματος δείχνει το πρόσωπο ή το πράγμα στο οποίο κάποιος ορκίζεται, και τα οποία μπορεί να είναι είτε έναρθρα ‘Ξεν. Απομν. 3,13,3 Μὰ τὸν Δία, ἔφη’, είτε άναρθρα, ‘Ιλ.Α,86 οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα’. **τῶν προγόνων:** γενική διαιρετική.

12. τῆς αὐτῆς άξιώσασα τιμῆς: *‘επειδή τους θεώρησε άξιους για την ίδια τιμητική διάκριση, τους έθαψε’*, η μτχ. είναι αιτιολογική. **οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας:** σε αντίθεση με το προηγούμενο ‘άπαντας’. **αὐτῶν:** γενική διαιρετική.

13. δ μὲν...ἔργον: αναφορική πρόταση ως υποκείμενο στο ‘πέπρακται’, *‘όποια πράξη συνιστούσε δραστηριότητα ταιριαστή σε γενναίους άνδρες, έχει γίνει από όλους γενικώς’*. ὅ=υποκείμενο, ἔργον=κατηγορούμενο, άνδρῶν=γενική υποκειμ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Αν λοιπόν επιχειρούσα να πω αυτό εδώ, πως δηλ. εγώ παρακίνησα εσάς να έχετε αντιλήψεις που να ταιριάζουν στους προγόνους μας, κανείς δεν είναι δυνατόν με κατακρίνει. Τώρα λοιπόν εγώ αποκαλύπτω ότι αυτές οι επιλογές ήταν δικές σας, και φανερώνω ότι και πριν από εμένα αυτές τις αντιλήψεις είχε η πόλη, όμως ισχυρίζομαι ότι εγώ πήρα μέρος στην προσπάθεια για το κάθε ένα από αυτά που συνέβησαν. Αυτός εδώ τώρα με το να επικρίνει τα πάντα και με το να προτρέπει εσάς να διάκεισθε δυσμενώς απέναντί μου με την λογική ότι είμαι υπεύθυνος για πολλά φαινόμενα φόβου και στρατιωτικών περιπετειών στην πόλη, επιθυμεί να στερήσει από εμένα την συγκεκριμένη τιμητική διάκριση, ενώ από εσάς αφαιρεί για τα υπόλοιπα χρόνια κάθε είδους τιμητικό σχόλιο. Αν λοιπόν ψηφίσετε εναντίον αυτού εδώ του Κτησιφώντος, θα δώσετε την εντύπωση ότι έχετε διαπράξει σφάλμα, ότι δεν υπέστητε όλα όσα έχουν συμβεί λόγω της σκληρής τύχης. Όμως αποκλείεται, αποκλείεται, Αθηναίοι πολίτες, να κάνατε λάθος, όταν αναλάβατε μία στρατιωτική επιχείρηση υπερασπιζόμενοι την ελευθερία και την σωτήρια όλων των Ελλήνων, και ορκίζομαι σε όλους εκείνους από τους προγόνους μας, που ανέλαβαν τότε εκείνη την στρατιωτική επιχείρηση, και ορκίζομαι σε όλους εκείνους που στρατεύτηκαν τότε στην μάχη των Πλαταιών, και σ’ εκείνους που πήραν μέρος στην ναυμαχία της Σαλαμίνας και σ’ εκείνη στο Αρτεμίσιο, και σε πολλούς άλλους οι οποίοι όντας γενναίοι άνδρες έχουν ταφεί στο δημόσιο νεκροταφείο, τους οποίους όλους αυτούς με τον ίδιο τρόπο η πόλη επειδή θεώρησε ότι τους αξίζει τιμητική διάκριση, τους έθαψε, Αισχίνη, κι όχι μόνο εκείνους από τους στρατιώτες που έφεραν αποτέλεσμα, ούτε εκείνους που νίκησαν. Και σωστά έκαναν. Διότι αυτό που ήταν υποχρέωση των γενναίων ανδρών έγινε από όλους. Και την τύχη, την οποία η θεϊκή δύναμη μοίρασε σ’ όλους, αυτήν ακριβώς είχαν.